

Kategori: Lesing**Hvordan bruke læringsteknologi i leseopplæringen?**

For å utvikle seg som leser må elevene lese mye, både på papir og digitalt. Ved bruk av digitale tekster er det sentralt å øve digitale lesestrategier. Teknologien kan bidra til at flere elever får tilgang til innholdet i tekst gjennom lydstøtte, oversettelse og tilpasninger av tekst. Elevene kan arbeide i dybden og bearbeide det de leser på varierte måter ved bruk av digitale verktøy. Du som lærer kan utnytte muligheter læringsteknologien gir til å følge med og følge opp elevenes leseutvikling.

Våre anbefalinger for hensiktsmessig bruk av læringsteknologi i leseopplæringen handler om:

- Å lese på papir og å lese digitalt
- Digitale lesestrategier
 - Å navigere i digitale tekster
 - Å være en kritisk leser
- Bruk av teknologi for å forstå tekst
 - Å lese med lydstøtte
 - Oversette tekst
 - Tilpasning av tekst
- Bruk av teknologi i arbeid med lesing
 - Digital tavle i arbeid med tekst
 - Digitale verktøy til å jobbe i dybden med tekst
- Bruk av teknologi i arbeidet med følge med og følge opp leseutviklingen
 - Lydopptak i leseopplæringen
 - Digitale ressurser som måler leseferdigheter

Å lese på papir og å lese digitalt

Elevene skal kunne mestre å lese både på papir og digitalt. For å utvikle god lesekompetanse må elevene øve på begge deler. Du må vurdere i hvilke situasjoner elevene skal lese på papir og digitalt.

Ta bevisste didaktiske valg for når elevene skal lese digitalt og på papir

- **Det er anbefalt å lese lengre fagtekster med mye informasjon på papir.** Å lese på papir er bedre enn å lese digitalt når vi leser for å få en dypere forståelse og for å huske det vi leser. Hva som regnes som en lang fagtekst med mye informasjon for dine elever kan være vanskelig å avgjøre. Et råd er å vurdere dette i samarbeid med kollegaer. For å vurdere om en digital tekst er aktuell for elevene er det nyttig å se på teksten fra elevens perspektiv:
 - Krever den digitale teksten mye scrolling? Vær oppmerksom på at scrolling er kognitivt krevende.
 - Består den digitale teksten av mange hyperlenker? Slike tekster stiller høye krav til selvregulering.
 - Er det mye nytt innhold?
 - Er det kompleks informasjon?
 - Er det mange vanskelige begreper?
- **Varier mellom å lese på papir og digitalt slik at elevene får trening i begge deler.** Når elevene leser skjønnlitterære tekster og korte fagtekster, kan det fungere like godt å lese på papir og å lese digitalt. Valg av medium er mindre viktig for leseforståelsen ved denne type tekster.

- **Velg lesemedium ut fra hvilke lesestrategier elevene skal øve på.**

Uansett valg av medium må du som lærer hjelpe elevene inn i teksten og modellere gode lesestrategier. Flere av lesestrategiene er like for begge medier, men noen strategier er spesifikke for digital lesing. For at elevene skal utvikle gode digitale lesestrategier og øve seg på dybdelesing av tekster på skjerm, må de aktivt arbeide med digitale tekster. Se våre anbefalinger om digitale lesestrategier.

- **Utnytt de digitale mulighetene til å gi elevene tilgang til**

dagsaktuelle tekster. Ved hjelp av internett, KI, digitale bibliotek og kontinuerlig oppdaterte digitale læreverk får elevene tilgang til et bredt spekter av tekster. Det kan bidra til å stimulere elevenes nysgjerrighet og lesemotivasjon.

Digitale lesestrategier

Systematisk arbeid med lesestrategier er avgjørende for at elevene skal bli kompetente lesere. Strategier som benyttes ved lesing av tekster på papir er også relevante når elevene leser digitalt. Dette gjelder for eksempel å aktivere forkunnskaper, stoppe underveis for å vurdere egen forståelse og oppsummere innholdet. Det er likevel viktig å merke seg at lesing av digitale tekster stiller høyere krav til å navigere og å lese kritisk.

Lær elevene å navigere i digitale tekster

Du som lærer må modellere helt konkret hvordan elevene kan navigere både i og mellom digitale tekster. Dette fordi det er mer utfordrende for elevene å orientere seg i digitale tekster enn i tekster på papir.

Hvordan kan vi utvikle elevenes navigeringsferdigheter?

- **Bruk digital tavle for å vise hvordan elevene kan orientere seg i digitale tekster og på nettsider.** Elever i alle aldre har behov for god modellering. Vær konkret og jobb med ulike navigeringsferdigheter for hvordan elevene kan:
 - Få oversikt over tekstens ulike deler; overskrifter, bilder, filmer, figurer og tabeller
 - Finne ut hvor lang teksten er
 - Scrolle og zoome inn
 - Klikke seg til neste side og gå tilbake
 - Bli bevisst bruk av ordforklaringer og lenker i teksten
 - Gjøre teksten leservennlig
- **Gi elevene mulighet til å øve selv etter at du har modellert navigeringsferdigheter.** Elevene trenger egne erfaringer med å navigere i tekster. De må få øve i ulike fag og situasjoner for å bli gode digitale

lesere. Deling av lenker som fører direkte til relevante nettsider kan være tidssparende, men prioriter også tid til navigeringstrening.

- **Start med å øve navigeringsferdigheter allerede de første skoleårene.** Det er mange små grep du kan gjøre for å forberede elevene til å søke etter informasjon selv. Først kan de få øve på å navigere innenfor digitale læremidler. Deretter er det naturlig at du velger noen få tekster elevene skal navigere i og mellom. Velg sider som er tilpasset barn.
- **Lær elevene å bruke gode søkeord.** Elevene må forstå hvilke søkeord som er mest relevante for å finne nyttig informasjon. Lær elevene å være spesifikke i søket ved å skrive «*kjennetegn tiger*» og ikke bare «*tiger*». Elevene bør også lære seg å stille spørsmål når de søker: «*Hvorfor ble grunnloven laget?*» og ikke bare «*grunnloven*».

Øv elevene i å være kritiske lesere

For å ruste elevene til å kunne vurdere teksters pålitelighet og innhold, må de øve på dette gjennom hele skoleløpet. Det er viktig å være bevisst at elevene trenger kunnskap om emnet teksten tar opp, for å klare å være kritiske til innholdet.

Hvordan kan vi utvikle elevenes evne til å lese kritisk?

- **Øv elevene i å stille kritiske spørsmål til tekster:**
 - Hvem har skrevet teksten? Kan jeg stole på avsender?
 - Hva vil avsender med denne teksten?
 - Når ble den skrevet?
 - Gir teksten informasjonen jeg trenger?
 - Stemmer informasjonen i teksten med det jeg vet fra før?
- **Start allerede i første klasse med å vurdere troverdigheten til enkle digitale tekster.** Dette legger grunnlaget for å kunne vurdere mer komplekse tekster senere. Du kan for eksempel begynne med å vurdere påliteligheten til bilder eller enkle reklamer.

- **Gjør elevene kjent med pålitelige nettsider skrevet for barn.** Snakk med elevene om hvorfor disse nettsidene er pålitelige. Eksempler på slike sider er: <https://lille.snl.no/> og <https://ung.forskning.no/>
- **Øv elevene på å sette ned tempoet når de leser digitalt.** Elevene må lære å gå fra skumlesing av søkeresultater til dybdelesing av det innholdet de vurderer som relevant. Mange elever har en tendens til å lese raskt og overfladisk på nett, fordi de er vant til dette fra fritidslesing. Derfor er det viktig at elevene aktivt øver på å dybdelese digitale tekster.
- **Lær elevene hvordan de kan sortere informasjon fra ulike digitale tekster om samme tema.** Dette fremmer dybdelesing. Bruk gjerne skjemaer, tabeller eller tankekart for å hjelpe elevene med å få oversikt.
 - Hva vet vi fra før, og hva er nytt?
 - Får vi samme informasjon fra tekstene?
 - Når er tekstene uenige eller enige?
 - Er det noe som er lite troverdig i tekstene? I så fall, hva?
 - Har vi undersøkt alle deler av tekstene?
 - Hva har vi lært av de ulike tekstene?
 - Hva har vi lært av å få perspektiver fra flere tekster?
- **Øv elevene i å vurdere søketreff.** Før de klikker seg inn på sider må elevene gjøre en kritisk vurdering av ulike treff. Hvilke aktører står bak de ulike treffene?
- **Gjør elevene oppmerksomme på at de kan få forskjellige resultater selv om de bruker de samme ordene i søkemotoren.** Dette skyldes at søkemotoren baserer seg på tidligere søk og viser dem innhold den tror de vil være interessert i.

Bruk av teknologi til å forstå tekster

Teknologi kan hjelpe elevene med å få teksten opplest, oversatt eller tilpasset. Dette bidrar til at alle elever kan få tilgang til det samme innholdet og være med på felles arbeid knyttet til teksten.

Tilrettelegg slik at elever som trenger det får tilgang til teksters innhold gjennom å lese med lyd støtte

Når målet med lesingen er å tilegne seg kunnskap om et tema er det viktig å gi de som trenger det mulighet til å lese med lyd støtte.

Råd for hvordan tilrettelegge for å lese med lyd støtte:

- **Lær elevene gode lyttestrategier når de leser med lyd støtte.** Du må modellere ulike strategier for hvordan elevene kan lytte aktivt.

Elevene bør øve på å:

- Sette seg et mål for lyttingen
 - Følge med i teksten mens de lytter
 - Lytte i korte økter, stoppe opp og høre om igjen
 - Tegne og skrive ned tanker eller spørsmål underveis
 - Lage indre bilder mens de lytter
 - Diskutere, oppsummere og gjenfortelle det de har lest
- **Lær alle elever å lese med lyd støtte.** Lydstøtte til teksten kan være en ressurs for mange elever om de utvikler gode lyttestrategier. Dette er også med på å ta bort stigma fra elever som er avhengig av å lese med lyd støtte.

Vi vil samtidig understreke at det er viktig å tilrettelegge slik at elevene får øvd jevnlig på avkoding og gode strategier for dette gjennom hele skoleløpet.

- **Samtal med den enkelte elev om når det er hensiktsmessig å lese med lyd støtte, og når det ikke er det.** Noen elever vil ha et stort behov for å lese med lyd støtte for å få tilgang til faglig innhold. Andre elever vil ha nytte av lyd støtte i enkelte sammenhenger. Det er viktig å ha jevnlig samtaler med eleven om «Hvilke strategier er nyttige for deg for å få tak i innholdet i teksten? Når tenker du det er lurt å bruke lyd støtte, og når bør du ikke gjøre det?»
- **Sørg for at tekster på papir gjøres tilgjengelig med lyd støtte.** Når tilgang til innholdet er målet, må papirtekster gjøres tilgjengelig digitalt, slik at de kan lyttes til. Du kan for eksempel lese inn teksten på en lydfil, eller ta bilde av teksten og bruke verktøy som Engasjerende leser for å gjøre teksten tilgjengelig for lytting.
Eksempler på verktøy som kan digitalisere tekster:
 - «Tekst i objektivet» på læringsbrettet
 - Microsoft 365
 - Showbie – skann dokument
- **Øv elevene i å bruke digitale verktøy som kan lese opp tekst.** Det er viktig at elevene får praktisk erfaring med verktøy for opplesing, slik at de kan bli selvstendige lesere. Vis elevene hvordan de kan justere hastighet og stemmetype.
Eksempler på verktøy for opplesning:
 - Engasjerende leser i Microsoft-produkter
 - «Opplést innhold» på læringsbrettet
- **Utnytt digitale bibliotek i arbeidet med å skape et miljø for å lese med lyd støtte.** Undersøk om biblioteks bøker som presenteres for klassen er tilgjengelige i digitalt format. Lærere og skolebibliotekarere bør vise elevene både den analoge og digitale versjonen når en bok presenteres. Digitale bøker tilbyr ofte lyd støtte og har sjelden ventelister.

Bruk oversettelsesverktøy i arbeid med tekst

En del elever har behov for å få oversatt tekster for å kunne lese og lære på en meningsfull måte. For at alle elever skal kunne delta i det faglige fellesskapet, er det viktig å tilrettelegge slik at elevene får brukt hele sin språklige kompetanse. Dette vil styrke både læringen og språkutviklingen.

Råd til bruk av oversettelsesverktøy:

- **Når du introduserer en ny tekst, bør den være tilgjengelig på språk som er relevante for elevgruppen.** Digitale verktøy som ki.osloskolen.no og oversettelsesfunksjonen i nettleser gjør det enkelt å oversette tekster.
- **La elever bruke oversettelsesverktøy aktivt i arbeid med tekst.** Digitale verktøy kan være nyttig for flerspråklige elever når det gjelder å forstå tekst. Elevene kan:
 - Oversette hele tekster, ord eller setninger
 - Få opplest tekst på eget språk eller på norsk
 - Søke visuell støtte som bidrar til å forstå innholdet i teksten
- **Gå i dialog med eleven for å finne ut om oversettelsen hjelper eller ikke.** Det er ikke slik at du som lærer trenger å kunne alle språk tekster blir oversatt til, men vær nysgjerrig på om den oversatte teksten gir god mening for eleven og om den er til nytte. Vær åpen ovenfor eleven om at oversettelser ikke blir perfekt.

Bruk ki.osloskolen.no når du trenger å tilpasse tekster

KI kan være et godt verktøy for deg som lærer i arbeid med å forenkle språket i tekster. Det kan være nyttig å tilpasse tekster til enkeltelever, og noen ganger til hele elevgruppen.

Hvordan bruke KI til å tilpasse tekster:

- **Skriv tydelige ledetekster til KI:** «Forenkle denne teksten slik at en på 9 år kan lese den», eller «Gjør denne teksten forståelig for elever som har norsk som andrespråk. Du skal ikke ta bort noe av innholdet, men gjøre setningene enklere». Lim så inn teksten du ønsker å tilpasse.
- **Bruk KI til å forklare begreper i tekster.** Eksempel på ledetekst: «Forklar sentrale begreper i denne teksten på en enkel måte».
- **Bruk tid på å kontrollere innholdet og tilpasse KI sitt tekstutkast til dine elever.** Vær kritisk til tekstutkastene KI produserer. Be om at tekstene blir produsert i flere runder. Gå igjennom tekstforslagene, velg det som passer best og gjør siste finpuss selv.
- **Vær åpen med elevene om at teksten er justert ved hjelp av KI.** Det er viktig å være transparent i at originalteksten er endret. Diskuter gjerne med elevene hvilke dilemmaer som kan oppstå ved å bruke KI på denne måten.

Bruk av teknologi i arbeid med lesing

Ved bruk av digitale tavler kan dere studere og diskutere tekster i fellesskap. Elevene kan også bruke digitale verktøy til å jobbe i dybden og bearbeide det de har lest på varierte måter.

Bruk digital tavle aktivt i arbeid med tekst

En digital tavle er et godt verktøy for å studere tekster i fellesskap. Du som lærer må hjelpe elevene inn i teksten ved å vise frem, peke på, modellere lesestrategier og jobbe med elevene om hvordan forstå teksten. Elever i alle aldre trenger denne type veiledning og støtte for å utvikle god lesekompetanse.

Hvordan bruke digital tavle i arbeid med tekst:

- **Bruk digital tavle i arbeidet med å forberede et lesearbeid.** Før elevene skal lese en tekst vil mange ha nytte av visuell støtte. Dere kan for eksempel snakke om et bilde eller vise frem en liten film som kan hjelpe elevene inn i tekstens tema.
- **Studer tekstens oppbygging sammen med elevene.** Bruk den digitale tavlen til å få oversikt over teksten, og utnytt de digitale mulighetene til å lede oppmerksomheten mot bestemte deler av teksten. Det kan være nyttig å zoome inn på ulike deler av teksten, markere tekst, eller fremheve elementer som tabeller, illustrasjoner og bildetekster.

Bruk digitale verktøy til å jobbe i dybden med både fag- og skjønnlitterære tekster

Digitale verktøy kan bidra til at alle elever får anledning til å dele sine tanker om teksten, organisere fagstoffet på ulike måter, og uttrykke seg på kreative måter om det de har lest.

Råd til hvordan utnytte teknologien til å jobbe i dybden med tekst:

- **La elevene lage digitale produkter basert på det de har lest.** Dette gir dem mulighet til å uttrykke sin forståelse på varierte måter, noe som kan gjøre leseprosessen mer motiverende.

Eksempler på digitale produkter elevene kan lage:

- Forklar et bilde fra boka i en lydfil.
- Fortell om bokas karakterer i en lydfil.
- Lag en digital plakat om bokas karakterer. Ta gjerne utgangspunkt i en av malene som ligger klare i for eksempel Pages.
- Filmatiser en scene fra boka.
- Lag digitale bokanmeldelser i for eksempel Clips eller iMovie. Disse kan deles med medelever.
- Produser en nyhetssending basert på nyhetsartikkelen elevene nettopp leste.
- Lag en podkast hvor elevene diskuterer innholdet fra en fagtekst.

- **Involver elevene i valget av hvilke digitale produkter de skal lage.**

Skal elevene lage en liten film, en presentasjon, en podkast, en digital plakat eller en bokanmeldelse? Skal alle elevene lage det samme, eller kan de få velge uttrykksform? Gjennom dialog kan dere sammen utvikle kriterier for arbeidsprosessen og produktet, noe som gir retning for lesearbeidet.

- **Varier undervisningen ved å la elevene bruke digitale verktøy til å systematisere fagstoff, både underveis og etter lesing.** Elevene kan

for eksempel notere stikkord i redigerbare tankekart og skjemaer, eller lage en digital presentasjon.

- **Bruk digitale verktøy for å få alle elevene til å uttrykke egne refleksjoner og synspunkter om det de leser.**

Eksempler:

- Du kan lage ulike undersøkelser blant annet i Forms. Elevene kan for eksempel dele sine hypoteser om hvem skurken i fortellingen er, eller sammen vurdere påstander om teksten. Ressursen [ki.osloskolen.no](https://www.ki.osloskolen.no) kan hjelpe deg med å lage påstander til teksten.
- Opprett en klassechat på elevenes læringsplattform. Be elevene dele sine tanker om det de har lest. Bruk innspillene som utgangspunkt for en felles samtale i klassen.
- Be elevene finne et bilde som illustrerer deres leseopplevelse. Deretter kan de forklare læringspartner hvorfor de valgte akkurat det bildet.

Bruk av teknologi for å følge med og følge opp elevenes leseutvikling

Det finnes flere digitale muligheter som kan støtte deg i å følge med og følge opp elevenes leseutvikling. Bruk av lydopptak kan være et godt verktøy for dette. Noen digitale ressurser har også innebygde funksjoner for å følge med på leseutviklingen. Det er viktig å tenke gjennom hvordan du bruker denne teknologien med elevene, slik at bruken fremmer motivasjon for lesing.

Bruk lydopptak og varier leseoppdragene til elevene

Erfaringer fra praksis viser at mange elever får i oppgave å lese leksa si høyt mens de tar lydopptak. En verdi ved dette er at det sikrer at alle elevene får lesetrening gjennom høytlesing. En utfordring kan være at det kan bli mye fokus på avkoding og leseflyt, og mindre på forståelse. Ved å gi mer varierte leseoppdrag i forbindelse med bruk av lydopptak kan vi styrke elevenes kompetanse i å finne mening i tekst.

Råd om hvordan bruke lydopptak til varierte leseoppdrag:

- **Gi leseoppdrag som har fokus på innholdet i teksten.** Åpne spørsmål får elevene til å tolke og tenke selv.

Gode innganger kan være:

- Hva tror du det betyr...?
- Hva menes med...?
- Hvorfor tror du...?
- Hvordan ville du...?

Eksempler på konkrete leseoppdrag:

- Hva synes du om teksten?
- Hva lærte du av denne teksten?

- Fortell om hva du gjorde for å forstå teksten. Har du noen lure lesestrategier du kan tipse andre om?
 - Gjenfortell det du synes var viktig i teksten.
 - Lag tre spørsmål fra teksten – vi bruker dem i klassequiz på fredag.
 - Velg et avsnitt som du synes var morsomt/spennende/beskriver hovedpersonen. Forklar hvorfor.
 - Ville du vært venn med hovedpersonen? Forklar hvorfor eller hvorfor ikke.
 - Finn to ord du tror det er vanskelig for en førsteklassing å forstå. Forklar ordene.
 - Forklar et ord fra teksten uten å si ordet. Lærer/læringspartner skal gjette hvilket ord du snakker om.
 - Finn dine tre favorittord i teksten. Forklar hvorfor du valgte disse ordene og hva ordene får deg til å tenke på.
 - Lag ny slutt på historien. Fortell om den i lydopptaket.
 - Hvem har skrevet teksten? Hvorfor tror du denne teksten er skrevet?
- **Bruk lydopptakene som utgangspunkt for videre arbeid med teksten.** Når elevene har satt ord på egne tanker i forkant, vil de være mer forberedt til å ta aktivt del i samtaler og annet arbeid. For eksempel kan elevene høre på egne lydopptak der de har gjenfortalt det viktigste i teksten, for så å delta i gruppesamtaler.
 - **Sett en tydelig tidsramme for hvor lenge eleven skal lese inn, eller fortelle om innholdet fra en tekst.** Lange opptak kan være demotiverende for en del elever. Korte opptak er lettere å følge opp for læreren, og elevene får øvelse i å formulere seg presist.
 - **Pass på å bruke lydopptak slik at det fremmer leselyst og mestringstro.** Noen elever kan bli veldig opptatte av å lese perfekt når de tar opptak av det de leser. Finn ut hvilke elever som motiveres av å lese høyt på lydopptak og hvilke som ikke gjør det. Da kan du lettere tilpasse til den enkelte elev.

- **Utnytt muligheten til å bruke lydopptak som dokumentasjon på elevenes leseutvikling.** I utviklingssamtaler kan det være nyttig å sammenligne noen lydopptak som elevene har tatt gjennom skoleåret. Da kan dere sammen vurdere progresjon. Mange elever blir positivt overrasket når de hører hvor mye de har utviklet seg.

Vær bevisst fordeler og ulemper ved bruk av digitale ressurser som måler leseferdigheter

Det er utviklet flere digitale ressurser som tilbyr lesetrening og gir umiddelbare tilbakemeldinger. Både lærer og elev kan følge elevens utvikling over tid. Det er viktig å være klar over at flere av tilbakemeldingene i stor grad handler om tekniske ferdigheter ved lesing. Vær nøye med at elevene også erfarer at lesing er å finne mening i tekst.

Råd til bruk av digitale ressurser som måler tekniske leseferdigheter:

- **Sørg for at elevene forstår hensikten med lesetreningen.** Tydeliggjør at det er nødvendig å øve på avkoding for å bli bedre lesere. Pass likevel på at øktene er korte for å opprettholde motivasjonen.
- **Vurder kontinuerlig hvilket utbytte elevene har av denne type lesetrening.** Bruk av slike verktøy kan være motiverende for noen elever, mens for andre kan det føre til lavere mestringstro. Det er viktig å være oppmerksom på om treningen og tilbakemeldingene fremmer eller hemmer motivasjonen for lesing.
- **Vær oppmerksom på at noen ressurser er laget slik at de alltid vil gi elevene noe mer å øve på.** Selv om elevene leser nøyaktig og godt, vil de få beskjed om å lese noen ord bedre. Dette kan bidra til å skape usikkerhet og lavere mestringstro hos elevene.

Relevant litteratur

Kategori: Lesing

Anmarksrud, Ø. & Refsahl, V. (2019). *Gode lesestrategier* (2.utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Brante, E.W. & Anmarkrud, Ø. (2021). *Gode digitale lesestrategier*. Cappelen Damm Akademisk.

Bueie, A. (2022). Tidlig innsats – lesing og skriving. I H. Bjørnsrud & S. Nilsen (Red.), *Tidlig innsats – i en skole for alle* (s.184 -210). Cappelen Damm Akademisk.

Gamlem, S. M. (2022). *Tilbakemelding og vurdering for læring*. (2.utg.) Gyldendal.

Grønli, K.M., Walgermo, B. R., McTigue, E. & Uppstad, P. H. (2025). Feedback Practices on Young Students' Oral Reading: A Systematic Review. *Sage Journals*. <https://doi.org/10.3102/00346543241306070>

Grøver, V. & Bråten, I. (Red.), (2021). *Leseforståelse i skolen: Utfordringer og muligheter*. Cappelen Damm.

Jensen, R.E., Roe, A. & Blikstad-Balas, M. (2024) The smell of paper or the shine of a screen? Students' reading comprehension, text processing, and attitudes when reading on paper and screen. *Computers & Education*, 219(105107), 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105107>

Kucirkova, N.I., Erstad O., Mangen, A., Aarsand, P. & Blikstad-Balas, M. (2024, 26. januar). Ulike lesemåter er viktigere enn kranling om skjerm, *Dagsavisen*. <https://app.cristin.no/results/show.jsf?id=2235383>

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2018). *God leseutvikling*. Cappelen Damm.

Lundetræ, K. & Walgermo, B.R. (2021). Leseopplæring – å komme på sporet. I K. Lundetræ & F.E.Tønnessen (Red.), *Å lykkes med lesing – Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring* (2.utg., s. 37 – 67). Gyldendal.

Nasjonalt lesesenter. (2025, 8.mai). *Les for meg: tar vare på motivasjonen barn har for lesing og skriving ved skolestart*. Universitetet i Stavanger.
<https://www.uis.no/nb/nasjonalt-lesesenter/forskning/les-for-meg-tar-vare-pa-motivasjonen-barn-har-for-lesing-og-skriving>

Nationalt videncenter for læsning. (2024, 8.oktober). *Digital Læsning – Et nordisk netværk om digital læsning*.
<https://videnomlaesning.dk/projekter/digital-laesning-et-nordisk-netvaerk-om-digital-laesning/>

Nickelsen, T. (2021). Elevenes leseforståelse er redusert: Å lese på skjerm gir mindre læring. *Forskningsmagasinet Apollon*, 2021(1)
https://www.apollon.uio.no/artikler/2021/1_skole_skjerm_vs_papir.html

Omland, M. (2024). Samtavla: Mikroblogging som støtte til lærende samtaler. I T. Stenseth & M. Oddvik (Red.), *Læring og undervisning i en digital verden* (s. 131 - 149). Gyldendal.

Roe, A. & Blikstad-Balas, M. (2022). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen* (4.utgave). Universitetsforlaget.

Skovdahl, O., Salmerón, L. & Anmarkrud, Ø. (2025). When struggling readers meet the screen – A secondary analysis of ePIRLS 2016 data. *Sciencedirect*, 118(102623), 1-9.
<https://doi.org/10.1016/j.lindif.2024.102623>

Stenseth, T. (2021). Når målet er læring – har elevene gode nok digitale leseferdigheter? *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 105(1), 4-16.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2021-01-02>

TrygFondens Børneforsningscenter. (2024, 9.desember). *Elever, som får en ordblindediagnose i Danmark, klarer sig bedre i skolen og bliver i højere grad fastholdt i uddannelsessystemet*. School of Business and social sciences. <https://childresearch.au.dk/nyheder/nyhed/artikel/>

Nationalt videncenter for læsning. (2024). Tema: Lytning, *Viden om Literacy*, 2024(36). <https://videnomlaesning.dk/tidsskrift/tidsskrift-nr-36-lytning/>

Wagner, Å.K.H. & Walgermo, B.R. (2021). Flerspråklige barns språk- og leseutvikling. I K. Lundetræ & F.E.Tønnessen (Red.), *Å lykkes med lesing – Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring* (2.utg., s. 182 - 203). Gyldendal.

Weyergang, C. & Magnusson, C. G. (2020). Hva er relevant lesekompetanse i dagens samfunn, og hvordan måles lesing i PISA 2018? I T. S. Frønes & F. Jensen (Red.), *Like muligheter til god leseforståelse? 20 år med lesing i PISA* (s. 46 – 78). Universitetsforlaget.

Aas, Å. M. (2021). *Dysleksihåndboka for lærere*. Universitetsforlaget.

Relevante dokumenter for anbefalinger innen alle kategoriene:

- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Overordnet del –verdier og prinsipper for grunnopplæringen*. Fastsett som forskrift ved kongelig resolusjon. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/verdier-og-prinsipper-forgrunnopplaringen/id2570003/>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeverk for grunnleggende ferdigheter*. Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeverk/rammeverk-for-grunnleggende-ferdigheter/>
- Kunnskapsdepartementet (2024). *Læreplan i norsk (NOR01-07)*. Fastsett som forskrift. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020. <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fdat.a.udir.no%2Fkl06%2Fv201906%2Flaereplaner-lk20%2FNOR01-07.docx%3Flang%3Dnob&wdOrigin=BROWSELINK>
- Munthe, E., Erstad, O., Njå, M.B., Forsström, S., Gilje, Ø., Amdam, S., Moltudal, S., Hagen, S.B. (2022). *Digitalisering i grunnopplæring; kunnskap, trender og framtidig forskningsbehov*. Kunnskapssenter for utdanning: Universitetet i Stavanger. https://www.uis.no/sites/default/files/2022-12/13767200%20Rapport%20GrunDig_0.pdf
- NOU 2024: 20. (2024). *Det digitale (i) livet – Balansert oppvekst i skjermenens tid*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/c252947398de4fb0aea9349f011eb410/no/pdfs/nou202420240020000dddpdfs.pdf>